

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kokkonen, Marja

Title: "V....n homosta" yhdenvertaiseksi Lätkäjätkä-Villeksi

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Kokkonen & Jyväskylän yliopisto, 2018.

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Kokkonen, M. (2018, 13.6.2018). "V....n homosta" yhdenvertaiseksi Lätkäjätkä-Villeksi. Tiedeblogi. <https://www.jyu.fi/fi/blogit/tiedeblogi/marja-kokkonen-201dv-n-homosta201d-yhdenvertaiseksi-latkajatka-villeksi>

Marja Kokkonen: "V...n ho- mosta" yhdenvertaiseksi Lät- käjätkä-Villeksi

Liikunnan ja urheilun maailma näyttää äkkiseltään selkeältä. Naiset ja tytöt kilpailevat omissa sarjoissaan ja joukkueissaan sekä vaihtavat vaatteensa omissa pukuhuoneissaan, pojat ja miehet omissaan.

[Marja Kokkonen, kuvaaja Petteri Kivimäki](#)

Yläkoulujen liikuntatunneilla valtaosa lapsista ja nuorista saa opetusta sukupuolen mukaisissa tyttöjen ja poikien liikuntaryhmissä, jotka yhdistyvät sekaryhmäksi yleensä ainoastaan paritanssitunneilla. Tällöin oppilaat ohjataan oletetun sukupuolen mukaisiin riveihin tai jonoihin valitsemaan tanssiparinsa vastakkaista sukupuolta oleviksi ja heteroiksi oletettujen oppilaiden joukosta.

Mutta mitä sitten, jos liikunnan harrastaja tai yläkoululainen ei koekaan itseään yksiselitteisesti tytöksi tai pojaksi? Entä jos hän kokee olevansa kaksinapaisen sukupuolijaon välissä tai rajalla, kenties olevansa kumpaakin ja tai ei kumpaakaan? Jos seksuaalinen vetovoima ei suuntaudu eri sukupuolta olevia ihmisiä kohtaan, vaan urheilija, valmentaja, liikunnanopettaja tai hänen oppilaansa viehättyykin seksuaalisesti kaikista sukupuolista, tai vain oman sukupuolensa edustajista, tai ei kenestäkään?

Tutkimustieto on osoittanut sukupuolen ja seksuaalisen suuntautuneisuuden olevan paljon luultua moninaisempaa. Valitettavasti kuitenkin tiedämme kansainvälisen tutkimuksen perusteella, että sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat urheilijat, liikunnan harrastajat ja valmentajat tulevat nöyryytetyksi, eristetyksi ja kiusatuiksi, jopa fyysisesti pahoinpidellyiksi.

Kehonsa ja juridisen sukupuolensa omaa kokemustaan vastaavaksi korjaava urheilija joutuu Suomessa erityisen koville. Ei ole helppoa joutua osallistumaan "vääräksi" kokemansa sukupuolen mukaisiin kilpasarjoihin tai koululiikunnan opetukseen. Kouluissa ja urheiluseuroissa sukupuolittuneiden ryhmien lisäksi henkistä kuormaa kasvattavat myös monet rakenteelliset ratkaisut. Pukuhuoneet ja avoimet suihkutilat tarjoavat sukupuoleen ja seksuaaliseen suuntautuneisuuteen perustuvalla kiusaamisella otolliset puitteet.

Syrjintä ei kohdistu pelkästään sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin, vaan homottelun kohteeksi joutuvat esimerkiksi myös sukupuoltaan epätyylillisesti ilmaisevat tai muulla tavalla erilaiset liikkujat.

Maamme tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskeva lainsäädäntö on tiukentunut muutamia vuosia sitten. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat myös uudistuneen liikuntalain ja perusopetusta ohjaavan valtakunnallisen opetussuunnitelman lähtökohtina. Tutkimusryhmämme pureutuu syksyllä alkavassa aineistonkeruussa liikunnan ja urheilun piirissä ilmenevän syrjinnän nykytilanteeseen. Tutkimusta rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Toivomme tunnistavamme myös sellaisia yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä käytänteitä, joilla erilaiset liikuntaympäristöt muuttuvat fyysisesti ja psyykkisesti turvallisiksi ympäristöiksi kaikille liikkujille, myös lätkäjätkävälleille.

Marja Kokkonen, liikuntakasvatuksen yliopistonlehtori ja sertifioitu urheilupsykologi, PRACT-hanke, liikuntatieteellinen tiedekunta, 13.6.2018